

בעזהשי"ת

קזמזרס

חידושי תורה

פרשת ויגש

יו"ל על ידי

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל

מסאטמאר

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

קרית יואל - בני ברק

כיתה ז' (ב)

הר"ר שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

חידו"ת לפרשת ויגש

ויגש אליו יהודה וגו'.

מפי מר אחי הגה"צ רבי יקותיאל יהודה האבדק"ק סיגעט זללה"ה הי"ד, שמעתי לתרץ קושיית המפרשים, דמאחר שיהודה בעצמו חרץ הדין שישארו כולם עבדים במצרים, מדוע ניגש לדבר קשות כאשר וויתר יוסף ואמר שרק בנימין לבדו יהיה עבד, גם לפרש כוונת אומרו כי כמודך כפרעה.

וביאר על פי דברי א"י הברוך טעם זללה"ה לפרש מאמר המגיד בהגדה של פסח, צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולבן ביקש לעקור את הכל, ותמוה שהרי בדברים אל מקטין הנס דיציאת מצרים, באומרו שגזירתו של לבן היתה קשה משל פרעה. אמנם מצינו שאמר בלק לבלעם (במדבר כג, יג) אפס קצוהו תראה וכולו לא תראה, והכוונה דידוע שכוחו של בלעם היה לקלל ברגע שהקב"ה כועס, וכתבו התוס' (ע"ז דף ד' ע"ב, ד"ה רגע) שברגע אחת היה יכול לומר תיבת כלם, אכן כבר הבטיחנו יוצרינו שלא יעשה כליה בישראל, ולכן הערים להראותו רק את קצתם כדי שתחול עליהם הקללה, וזהו כוונת המגיד צא ולמד מה ביקש לבן הארמי לעשות ליעקב אבינו, שהוא ביקש לעקור את הכל, ודבר זה אי אפשר שתתקיים ואין הנס גדול כל כך, אבל פרעה לא גזר אלא על הזכרים, וגזירה זו יכולה היתה שתתקיים לולי ה' שהיה לנו,

עכ"ד ודפח"ח. ומעתה י"ל שזאת היתה כוונת יהודה באמרו הננו עבדים לאדוני, כי על ידי שיהיו כולם בשבי, לא יוכל להרע להם, כי כבר הובטחו בני ישראל לבל יעשה עמהם כלה בגוים, אבל כאשר אמר יוסף שרק בנימין לבדו יהיה עבד, אם כן הרי יוכל לעשות בו כחפץ לבו אם לחרב אם למות, מאחר שאין הגזירה אלא על קצתם, על כן ויגש אליו יהודה לדבר אתו קשות, ולזה אמר כי כמודך כפרעה, אשר גם הוא לא גזר אלא על הזכרים, כדי שתוכל הגזירה על קצתם, ע"כ דברי אחי זצ"ל ודפח"ח.

הגה"ק בעל יד יקותיאל זי"ע (הובא בברך משה)

ולא יכול יוסף להתאפק וגו' ויקרא הוציאו כל איש מעלי, ולא עמד איש אתו בהתודע יוסף אל אחיו.

ונראה דהנה אמרו חז"ל דמכל מצוה שהאדם עושה נברא מלאך קדוש, ולהיפך מכל עבירה נברא מלאך רע ואותו המלאך הנברא מן המצוה מסייעו לעשות עוד מצות, ולהיפך המלאך שנברא מן העבירה מושכו לעשות עוד עבירות וזה כוונת אמרם ז"ל מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה, וכן איתא בתנא דבי אליהו, עושה אדם עצמו לדבר אמת, מוסרין לו מלאך שמתנהג בדרך צדיקים ומדבר אמת, ואם עשה אדם עצמו רשע לכחש

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעעב"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

אז די צוויי און צוואנציג יאר וואס יוסף איז נישט דארט געווען האבן די שבטים אים איבער גענומען און זיי האבן באדינט דעם טאטן אין די טעג וואס ער האט פארפעלט.

די שבטים קענען אבער נישט האבן קיין טענות אויף יוסף אז זיי ארבעטן וועגן אים, ווייל זיי האבן אים דאך פארקויפט, אבער בנימין איז דאך נישט דארט געווען, וועגן דעם האט אים יוסף געוואלט באצאלן פאר די טעג וואס ער האט געארבעט אנשטאט אים.

דארף מען נאר פארשטיין פארוואס פונקט שלש מאות כסף?, זאגט ער דעם חשבון אזוי: אין בית יוסף שטייט אז עס איז דא דריי הונדערט ימות החול אין איין יאר, און די שבטים זענען דאך געווען 'צוועלף', קומט אויס אז יעדער האט באדינט דעם טאטן 'פינעף און צוואנציג טעג' אין איין יאר (ווייל 12 מאל 25 איז 300 אזויפיל וויפיל ארבעטס טעג עס איז דא אין א יאר), יוסף איז נישט דארט געווען 'צוויי און צוואנציג יאר', האבן דאך די ברודער געארבעט וועגן אים, יעדער איינער 'פופציג טעג' (ווייל 22 מאל 25 איז 550) קומט אויס אז די ברודער'ס האבן געארבעט פאר יוסף 550 טעג, ווייל 11 ברודער 50 טעג איז 550 טעג.

עס שטייט אין מדרש אז דער שכר פון איין טאג ארבעט איז 6 כסף, קומט אויס אז 50 מאל 6 איז 300 וועגן דעם האט יוסף געגעבן 'שלש מאות כסף' פאר בנימין צו באצאלן די 50 טעג וואס ער האט געארבעט פאר אים.

ולשקר מוסרים לו מלאך שמתנהג עמו בדרך רשעים ומכחש ומשקר.

והנה השבטים בודאי היו משיגים מהות המלאכים שנבראו מדיבוריו של יוסף באיזה בחינה ומדריגה הוא עומד, אלא שידיעה זו נתעלם מהם כדי שלא יכירו שהוא יוסף, אולם אחר שנתוודע להם אז נתגלה לעיניהם כל אותן המלאכים שנבראו ממעשיו ודיבוריו, שכולם מלאכים קדושים וטהורים וכפי כן לבו.

וזה אמר להם והנה עיניכם "רואות" וגו' כי פי המדבר אליכם, שהיו רואין בעיניהם הדיבורים של יוסף, היינו המלאכים שנבראו מדיבוריו ומזה הבחינו שמדבר אמת וכפיו כן לבו ואין שום צד שקר ורמאות בדבריו.

ולכן כפל הפסוק לומר ולא עמד איש בהתוודע יוסף אל אחיו, לרמז שרק איש לא עמד אתו, אבל אותן המלאכים הקדושים שנבראו ממעשיו ודיבוריו של יוסף הצדיק עמדו שם, ומזה נתברר להשבטים הק' שיוסף הוא אחיהם.

כ"ק מרן רבינו הקוה"ט בעל דברי יואל ז"ל

ולבנימין נתן שלש מאות כסף.

לכאורה דארף מען פארשטיין פארוואס האט יוסף געגעבן פאר בנימין פונקט "שלש מאות כסף", זאגט דער אויסטראווער גאון זצ"ל אזוי: ווייל די שבטים האבן זיך איינגעטיילט יעדן טאג צו באדינען דעם טאטן, קומט אויס

אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם

אצל הגאון הנודע בעל "מחצית השקל" על שולחן ערוך, אירע מעשה נורא, והוא מספר עליו בהקדמה ל"יורה דעה": יום אחד נמצא מאחורי העיר הרוג, בשלידו מונחת סכין מגואלת בדם, והסכין כמסתבר באה מביתו של הרב, נפל פחד על העיר, אכן ברור שבכוונה רצה הרוצח את קרבנו בסכין זו, שקדם וגנבה מבית הרב, כדי לסבכו על ידי כך בעלילת הרצח, אבל באו ויעצו לו לרב, שבעמדו לפני המשפט יכחיש ויאמר שאין זו סכין שלו, ברם הרב בעל "מחצית השקל" לא שעה לעצה זו, וכששאלו השופט, מיד הודה ואמר שאכן הסכין שלו היא, אלא שלא הוא רצח, ואין כל ידיעה מה אירע, והרב נוקה מכל אשמה, מששאלוהו מקורביו מפני מה לא שעה לעצתם, השיב שכך אנו מוצאים בתורה אצל יהודה, שתבע מאביו שיתן בידו את בנימין וטען, "כי לא נוכל לראות פני האיש ואחינו הקטן איננו אתנו" אע"פ שהיה בידו לקחת ילד אחד במקום בנימין ולהציגו לפני יוסף כאילו הוא אחיו, לא הניח לו לבו לומר דבר שקר.